

Sygn. akt I UK 183/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania A. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 25 listopada 2013 r., którym oddalono odwołanie A. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...] z dnia 27 czerwca 2013 r., odmawiającej prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku, opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty

sprawy, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że jest ona oczywiście uzasadniona, a nadto w sprawie występują istotne zagadnienia prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się, jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z przesłankami rozważanymi przez ten Sąd podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania winno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji jurydycznej.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony, między innymi, w ten sposób, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie można jednak uznać, że skarżący zdołał wykazać istnienie tej przesłanki.

Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274), co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu.

W tym kontekście wskazać należy, że w świetle utrwalonego orzecznictwa o tym, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach decyduje rodzaj powierzonej mu pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a więc stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (por. wyroki z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405; z dnia 22 kwietnia 2011 r., I UK 351/10, LEX nr 863944; z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, LEX nr 901608; z dnia 19 marca 2012 r., II UK 166/11, LEX nr 1171002; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86 i szeroko powołane w nich orzecznictwo). Czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653). Przy ocenie, czy określona kontrola bądź dozór stanowiły pracę w szczególnych warunkach, łącznikiem jest narażenie ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na czynniki istniejące na stanowiskach pracy podwładnych zatrudnianych w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., II UK 326/10, LEX nr 885016).

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika, że ubezpieczony zatrudniony w spornym okresie na stanowisku kierownika Zakładu O. [...] wykonywał obowiązki kontrolno-nadzorcze zarówno w obszarze szkodliwego bezpośredniego oddziaływania środowiska związanego z wywozem nieczystości oraz działającym wysypiskiem śmieci (wykaz A Dział IX poz. 3) przez około 4

godziny, jak i poza tym obszarem (przez pozostałą część dniówki roboczej), co było wystarczające do stwierdzenia, że nie będąc stale narażony na działanie szkodliwych czynników związanych ze świadczeniem pracy w szczególnych warunkach, nie wykonywał takiej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przekreślając możliwość uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną.

Przy takich ustaleniach faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie ma zaś znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy kwestia dotycząca miejsca wykonywania czynności administracyjno-biurowych związanych z dozorem, którą skarżący ujął w ramy zagadnienia prawnego. Okoliczność, że skarżący tylko około 50% dniówki roboczej poświęcał dozorowi prac wykonywanych w szczególnych warunkach wyklucza bowiem możliwość uznania tej pracy za wykonywaną w takich warunkach, niezależnie od tego, gdzie wykonywane były czynności administracyjno-biurowe związane z tym dozorem. W sprawie nie występuje też problem przesłanek, jakimi należy się kierować przy uznawaniu danych prac za podstawowe w komórce organizacyjnej, co zdaniem skarżącego, jest kolejnym istotnym zagadnieniem prawnym. Wynikająca z orzecznictwa Sądu Najwyższego konieczność uznawania, że dozór jest pracą w szczególnych warunkach także wtedy, gdy tym dozorem objęte są również prace niebędące podstawowymi na danym wydziale (oddziale), związana jest z wykonywaniem tych czynności w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki istniejące w danej komórce organizacyjnej, które nie ustępują podczas sprawowania dozoru także nad pracami nieobjętymi wykazem A. Pracami w szczególnych warunkach, które dozorował ubezpieczony, były prace przy wywozie nieczystości oraz na wysypisku. Specyfika tych czynności wyklucza możliwość stwierdzenia, że dozorując wykonywanie innych prac w Zakładzie O. [...], przebywał w tym samym szkodliwym środowisku pracy, co przy dozorze pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, że przedstawione przez skarżącego problemy prawne nie występują w sprawie, wobec czego nie mogą być uznane za istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie dotyczą bowiem żadnej kwestii istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy, w której je

sformułowano. Niemożliwe jest zaś przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które nie mogą być uwzględnione przy jej rozpoznaniu.

Skarżący nie zdołał więc przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.